

Motion till riksdagen 2018/19:856

av **Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)**

Funktionsrätt – för allas rätt till deltagande och mening

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS behöver ses över, utvecklas och moderniseras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som kommit i kläm mellan olika direktiv och prejudicerande domar ska få sin sak prövad på nytt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de samhällsekonomiska effekterna av insatserna med LSS och titta på vilka konsekvenserna är för andra stödsystem och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en höjning av schablonen för timersättningen motsvarande löneutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att regeringen ser över möjligheten att implementera ett nytt system där inte alla personer med funktionsnedsättning måste ompröva sin assistansersättning efter två år och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en översyn av de grundläggande behoven samt att dessa tydliggörs i lag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett likvärdigt och utökat anhörigstöd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett införande av en samordnande funktion för familjer med ett eller flera barn med funktionsnedsättning eller särskilda behov och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur reglerna för daglig verksamhet kan bli mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Samhall ska återgå till sitt kärnuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet för hjälpmedel så att tillgången blir likvärdig i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge en lämplig myndighet i uppdrag att arbeta fram nationella riktlinjer för hjälpmedel för att säkerställa att dessa erbjuds på lika villkor och enligt en nationell prissättningsmodell och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att regeringen ser över utformningen av LSS-insatserna när det gäller hjälpmedel för att säkerställa att detta bedöms likvärdigt över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att rätten till hjälpmedel även avser fritiden för dem som har en funktionsnedsättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att regeringen ser över regelverket för daglig verksamhet och dess ersättning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ersättningssystemet för assistans ute i kommunerna så att det blir lika i hela landet och ligger i nivå med Försäkringskassans lägstanivå och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla lärare ska ha grundläggande kunskaper i hur de ska arbeta med elever med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorsutbildningen ska innefatta kunskaper om elever med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att frånta läkare legitimationen vid medvetet fusk och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utdrag ur belastningsregister för gode män ska vara obligatoriskt vid nyanställning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att implementera en utbildning för gode män och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna vill aktivt arbeta för alla människors funktionsrätt i det svenska samhället. Vi vill verka för att personer med funktionsnedsättning får det stöd som behövs och ges möjligheter till goda levnadsvillkor. Staten, landstingen och kommunerna har ett gemensamt ansvar att erbjuda metoder som gör funktionsnedsättningar överkomliga oavsett var i landet du bor. Funktionsnedsatta ska kunna ta del av samhällets tjänster och då krävs det utöver valfriheten också ökad tillgänglighet till lokaler, byggnader, utemiljö och information.

Dagens svenska handikappolitik grundar sig bland annat på FN:s resolution om de mänskliga rättigheterna från 1948 och FN:s Agenda 22 från 1993. Resolutionen om mänskliga rättigheter slår fast alla människors lika värdighet. Agendan består av tjugotvå standardregler om staternas ansvar gentemot människor med funktionsnedsättning.

Skillnaden mellan en sjukdom och en funktionsnedsättning är att sjukdomar vanligen är övergående, medan en funktionsnedsättning kan innebära livslånga nedsättningar av funktioner. En funktionsnedsättning kan ge konsekvenser för personens möjligheter att utföra olika aktiviteter och begränsa möjligheten att leva det liv man egentligen vill leva.

Sverigedemokraterna strävar efter ett väl utvecklat system där personer med funktionsnedsättning får det stöd som behövs och ger möjligheter till goda levnadsvillkor för att kunna leva ett liv som alla andra. Detta var också intentionen med lagen om stöd och service (LSS) som är en rättighetslag som ska ge personer med funktionsnedsättningar möjlighet att leva som andra. LSS och framförallt assistansreformen har blivit en frihetsreform som förbättrat livskvaliteten för många människor med olika funktionsnedsättningar.

I FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning fastslås rätten till självbestämmande och rätten att kunna delta i samhället. Sverige, som ratificerat FN:s konvention, har ett ansvar att se till att rättigheterna i konventionen också uppfylls. Konventionen säger att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till olika former av samhällsservice, som ger ett nödvändigt stöd för att förhindra utanförskap och avskildhet från samhället. Trots detta nekas i dag allt fler personer med funktionsnedsättning rätt till stöd på grund av de regler och riktlinjer som nu blivit praxis.

Sverigedemokraterna ser med stor oro på att lagens ursprungliga intentioner vad gäller personlig assistans förefaller ha urgröpts genom de begränsande domar som har beslutats om i olika domstolar på de senaste åren. Dessa snäva tolkningar är oförenliga med det som var de ursprungliga intentionerna med LSS och med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning då det ofta leder till att människor inte har samma rätt och tillgång till samhället på lika villkor.

Assistansersättning och LSS

Intentionen med lagen om stöd och service (LSS) som är en rättighetslag var att ge personer med stora funktionsnedsättningar möjlighet att leva som andra.

Vi har starkt motsatt oss sparkraven inom LSS och konsekvenserna av domar som strider mot lagens ursprungliga intentioner. Uppenbarligen behöver lagen ändras för att stoppa den kraftiga inskränkning av LSS, som pågått de senaste åren.

Sverigedemokraterna anser att LSS i ett första steg ska återgå till lagens ursprungliga intentioner före prejudicerande domar och regleringsbrev till Försäkringskassan. LSS-utredningen pågår, men därefter bör arbetet med att modernisera och utveckla LSS inledas. Vidare bör personkretsarna utgå från behov och inte diagnoser. Vad som är goda levnadsvillkor är individuellt och insatserna bör inte standardiseras på det sätt som sker idag. Sverigedemokraterna vill också att samordningsbestämmelserna ska ses över och göras mer flexibla och anser vidare att det delade huvudmannskapet många gånger kan vara ett problem, varför vi vill att detta ska ses över.

Något vi anser är viktigt är att de som efter den nya rättstillämpningen av lagen fick beslutet kraftigt sänkt eller indraget och blev utan assistans ska få sin sak prövad på nytt.

Vi anser också att man bör utreda de samhällsekonomiska effekterna av insatserna med LSS och titta på vilka konsekvenserna är för andra stödsystem för den enskilda men också för anhöriga. Assistansen kan ersätta andra insatser med tillhörande kostnader vilket gör att man inte generellt kan tala om att ett ökat antal timmar inom LSS är kopplat till en kostnadsökning, utan man måste se det ur ett helhetsperspektiv.

Assistansersättningen betalas ut månadsvis med ett preliminärt belopp. Varje beviljad assistanstimme ersätts med ett schablonbelopp. Det preliminära beloppet motsvarar schablonbeloppet multiplicerat med antalet beviljade assistanstimmar i genomsnitt per månad för varje tidsperiod som assistansersättning beviljats. Vi anser att uppräkningsen av schablonen behöver ses över. Idag går uppräkningsen av schablonen inte hand i hand med löneutvecklingen och det innebär att ersättningen inte täcker de ökade kostnaderna för assistenter. Löneutvecklingen ligger för 2017 på 2,5 %, medan regeringen endast räknar upp ersättningen med 1,5 %. Vi anser att en höjning av schablonen för timersättningen motsvarande löneutvecklingen är befogad och satsar därför närmare 1,5 miljard över en treårsperiod för detta ändamål.

Tvåårsomprövningar av assistansersättning

Alla beslut om assistansersättning ska omprövas efter två år, för att avgöra om behoven fortfarande kvarstår. Vi menar att om man har vissa typer av medfödda funktionsnedsättningar så är det snarare onödigt byråkratiskt och dessutom förnedrande för individen att minst vartannat år gå igenom och redovisa alla sina behov återigen. Vid vissa funktionsnedsättningar, som förbättras och blir mindre begränsande med tiden, kan tvåårsöversyn vara berättigad, men inte för alla.

Just nu är tvåårsomprövningarna frysta i väntan på LSS-utredningen. Sverigedemokraterna är emot att alla personer med funktionsnedsättning måste genomgå denna ofta mentalt påfrestande process och förespråkar att regeringen ser över möjligheten att implementera ett nytt system där vissa undantag kan göras innan omprövningarna åter träder i kraft som det är tänkt.

Översyn av de grundläggande behoven

Vi kräver en översyn av de grundläggande behoven. Idag beviljas personlig assistans endast om den enskildes hjälpbehov uppgår till ett visst antal timmar. Den enskilde ska på grund av sin funktionsnedsättning ha ett hjälpbehov för att kunna sköta sin personliga hygien, måltider, på- och avklädning, kommunikation eller behöva hjälp som

förutsätter ingående kunskap om den enskilde. Hjälpbehoven ska idag vara av mycket personlig karaktär, det vill säga integritetsnära.

Sondmatning och andra egenvårdsåtgärder har bedömts inte vara grundläggande behov sedan maj 2016, då Försäkringskassan plötsligt tolkade en HFD-dom från 2012 som att egenvård inte ska kunna vara ett grundläggande behov. Högsta förvaltningsdomstolen har sedan slagit fast i domen 682-17 att Försäkringskassan haft fel och att egenvård kan utgöra grundläggande hjälpbehov, något Sverigedemokraterna kämpat länge för och ser som en självklarhet. Vi vill i ett första steg att LSS ska återgå till de ursprungliga intentionerna och vi anser att en översyn av de grundläggande behoven bör göras och detta bör tydliggöras i lag.

Anhörigstöd

Först och främst ska barn och ungdomar med funktionsnedsättning få det stöd de behöver i form av personlig assistans. Föräldrar till barn och ungdomar är de som ofta tvingas ta ett övermäktigt anhörigansvar när tex assistansen dras in. Det bästa anhörigstödet man kan ge föräldrar som är anhörigvårdare är att inte låta föräldraansvaret bli alltför långtgående, vilket det ofta blir då man drar ned på assistansen och andra insatser för barnen och ungdomarna. Föräldraansvaret finns alltid där, precis som för alla barn, men det får inte leda till att man inte kan fortsätta att yrkesarbeta, då det ofta kan leda till att familjen får sämre ekonomi och därmed sämre förutsättningar.

Föräldrar till funktionsnedsatta barn kan exempelvis behöva få avlastning och stöd ibland för att orka med. Den service och det anhörigstöd som ges ska vara lika i hela landet.

Om familjen så önskar och Försäkringskassans regler uppfylls ska man ha rätt att ha sin förälder som assistent, men det får inte innebära att man inte också ser de anhörigas behov av avlastning ibland.

Familjer där ett eller flera barn har en funktionsnedsättning eller särskilda behov är oftast tyngda av mängden kontakter med olika myndigheter. De har därför enligt Sverigedemokraternas mening behov av ett förbättrat stöd i form av en person som kan fungera som spindeln i nätet, en samordnande koordinator. En samordnande funktion skulle öka tryggheten och befria föräldrarna från en del av den omfattande administration av olika insatser som finns kring ett barn med funktionsnedsättning.

En meningsfull sysselsättning

Det är viktigt att ha någon form av meningsfull sysselsättning och därför anser Sverigedemokraterna att det vore rimligt att öppna upp för ökade möjligheter att vid behov få ha med sin personliga assistent i daglig verksamhet, om det krävs för att kunna utföra sitt jobb och få behålla sin anställning.

Sverigedemokraterna anser också att man bör se över hur reglerna för daglig verksamhet kan bli mer flexibla. Om någon själv ordnat en anställning på en arbetsplats, det vill säga en anställning som man inte har blivit anvisad, så anser vi att man ska kunna få ta med sin ersättning till den arbetsplatsen och även till en annan kommun. Sverigedemokraterna anser att regeringen bör se över regelverket för daglig verksamhet och dess ersättning.

Eftersom deltagarna i daglig verksamhet inte har ett vanligt lönearbete omfattas de inte heller av Försäkringskassans ekonomiska skydd i händelse av arbetsskada. I vissa fall kan kommunerna ordna med någon annan form av försäkring. Dessa försäkringar täcker ofta rena traumaskador men inte förslitningar exempelvis. Vi anser att skador som sker på daglig verksamhet borde klassas som arbetsskada hos Försäkringskassan. Vi vill att regeringen ser över detta.

Antalet arbetslösa som har en nedsatt arbetsförmåga är många. Var fjärde arbetslös i Sverige har en funktionsnedsättning. Ett vanligt reguljärt jobb är inte alltid ett alternativ för denna grupp som inte kan arbeta fullt ut.

Sverigedemokraterna vill se över möjligheten att införa någon form av flexjobb som är en anställningsform för den som har väsentligt och permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Den som har nedsatt arbetsförmåga kan med ett flexjobb arbeta 100 procent av sin individuella förmåga och få 100 procent av lönen. Arbetsgivaren betalar endast för den tid som flexjobbaren kan arbeta och staten tillskjuter pengar för resterande del av lönen så att arbetsgivaren inte ska behöva betala för mer tid än vad flexjobbaren kan bidra med. Flexjobb har funnits i Danmark sedan 1998 och har där fungerat mycket väl. Tanken med flexjobben är att man ska kunna arbeta efter sin individuella förmåga utan att det ska drabba arbetsgivaren, det är med andra ord en vinst för alla parter.

Vi anser att regeringen bör se över möjligheterna för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom att fortsätta arbeta, exempelvis enligt den danska modellen för flexjobb.

Samhall bildades för att ge människor med psykiska eller fysiska funktionshinder möjlighet att få meningsfulla jobb. Bolaget ägs till 100 procent av svenska staten och har ett tydligt samhällsuppdrag. Samhalls huvuduppgift är att skapa utvecklande jobb åt personer med en dokumenterad funktionsnedsättning. Vi har dock noterat att Arbetsförmedlingen använder sig av Samhall för att få bort nyanlända ur arbetslöshetsstatistiken. 42 % av deltagarna hos Samhall är utrikesfödda. Att denna grupp skulle utgöra nästan hälften av alla deltagare hos Samhall är helt orimligt. Sverigedemokraterna anser att Arbetsförmedlingen använder sig av funktionshinderkoderna på ett högst tveksamt sätt och att ha bristande kunskaper i det svenska språket kan inte anses vara en funktionsnedsättning.

Sverigedemokraterna vill istället värna om Samhalls kärnuppdrag och se till att dessa platser går till rätt personer. Samhall är inte till för att regeringen ska kunna dölja en misslyckad invandrings- och arbetsmarknadspolitik.

Rätt till teckentolk

Det är viktigt att underlätta för funktionsnedsatta, så att de kan komma i arbete och inte hindras av sin funktionsnedsättning. Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att förbättra möjligheten för funktionsnedsatta att kunna förvärvsarbeta. Det finns ett stort behov av flexibla insatser för att förbättra möjligheten för personer med funktionsnedsättning att få eller behålla ett arbete.

En grupp som behöver mer stöd för att komma i arbete är personer i behov av teckentolk. De bidrag som i dag finns att söka som arbetsgivare är begränsade och fortfarande administrativt krångliga, medan stödet som går att söka från Arbetsförmedlingen är direkt kopplat till utbildning och seminarieverksamhet. Det finns också stöd att söka från regioner och landsting för tillfällig vardagstolkning.

Personer med behov av teckentolk har i dag svårigheter att få arbete utan stöd av någon arbetsmarknadsinsats. Det är nästan dubbelt så vanligt bland döva att ha en högre utbildningsnivå än vad som krävs för yrket, jämfört med övriga befolkningen. Många döva bedöms ha nedsatt arbetsförmåga och får då arbete med lönebidrag, trots att en anpassad arbetsmiljö i många fall förmodligen skulle räcka.

Därför anser vi att man bör undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden.

Likvärdig rätt till hjälpmedel

Många människor behöver, under delar av eller hela sitt liv, använda sig av olika tekniska hjälpmedel för att kunna ta en aktiv del av livet på samma villkor som andra. Landstingens hjälpmedelscentraler har idag i många fall ett alltför begränsat sortiment. Sverigedemokraterna vill öka valfriheten och underlätta vardagen för alla som behöver olika hjälpmedel genom att införa fritt val som ett komplement till den vanliga förskrivningen av hjälpmedel.

Vi vill också att systemet för hjälpmedel ses över, så att tillgången på hjälpmedel blir likvärdig i hela landet och att fritt val av hjälpmedel införs. Det är också viktigt att rätten till hjälpmedel även avser fritiden, så att man ska kunna ha en aktiv fritid även om man har en funktionsnedsättning.

Sverigedemokraterna anser att man bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att arbeta fram nationella riktlinjer för hjälpmedel för att säkerställa att dessa erbjuds på lika villkor och enligt en nationell prissättningsmodell.

Likvärdighet av beviljandet av ledsagarservice

Kartläggningen som Socialstyrelsen har gjort visar att omkring hälften av landets kommuner har begränsningar som rör inom vilket geografiskt område ledsagarservice beviljas. På vissa håll tillhandahålls endast insatsen i den egna kommunen eller närliggande kommuner. I en del kommuner får personer med en funktionsnedsättning själva stå för extrakostnader i samband med ledsagarservicen, medan andra kommuner beviljar sådan ersättning. Detta gör att det inte blir likvärdigt i landet utan bostadsorten spelar alltför stor roll när det kommer till vilken hjälp och ersättning man får. Sverigedemokraterna anser att regeringen bör se över utformningen av LSS-insatserna för att säkerställa att det bedöms likvärdigt över hela landet.

Rätten till valfrihet för brukare

Personer med ett assistansbehov som överstiger 20 timmar per vecka för grundläggande behov får hjälp med detta via Försäkringskassan, medan personer vars behov inte överstiger 20 timmar per vecka får denna hjälp via kommunen. Kommunerna sätter då själv beloppet för timersättning. Detta leder inte sällan till att timersättningen är för låg och inte räcker till att anlita någon annan assistans än den kommunen erbjuder och således sätts valfriheten ur spel. Sverigedemokraterna menar att ersättningssystemet för kommunerna bör ses över så att det ser lika ut i hela landet och ligger i nivå med Försäkringskassans lägstanivå. Det är viktigt att det finns en valfrihet för brukare med

assistansbehov så att de själva ska ha möjlighet att välja vem de vill ha som personlig assistent.

Funktionsrätt i skolan

Alltför många skolor har fortfarande bristande fysisk tillgänglighet och många unga med funktionsnedsättningar kan på grund av otillgängliga lokaler inte gå i önskad skola. När unga funktionsnedsätts möjlighet att välja skola begränsas minskar möjligheten att tillgodogöra sig undervisning och att vara socialt aktiv. Sverigedemokraterna anser att skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet.

Sverigedemokraterna anser också att det är viktigt att alla lärare ska ha grundläggande kunskaper i hur de ska arbeta med elever med funktionsnedsättningar. Även rektorsutbildningen ska innefatta utbildning om elever med funktionsnedsättning.

Ett rättssäkert system

Bedrägerierna med ersättning från Försäkringskassan, inte minst inom LSS, har de senaste åren tyvärr varit omfattande. Detta tar inte bara resurser från dem som har ett verkligt behov och som behöver samhällets stöd utan det urholkar också förtroendet för myndighetsutövningen.

För att få ersättning från LSS eller sjukförsäkringen behövs läkarintyg. Sverigedemokraterna anser att en läkare som medvetet skriver falska läkarintyg inte längre bör få arbeta som läkare och ska därför också fråntas sin läkarlegitimation. Sverigedemokraterna menar att regeringen måste se över gällande regelverk för läkarlegitimationer.

Den som får personlig assistans är sårbar och utlämnad och för att garantera patientsäkerheten anser Sverigedemokraterna att ett utdrag ur belastningsregister vid nyanställning av personliga assistenter ska vara obligatoriskt. En brukare ska alltid känna sig trygg och Sverigedemokraterna vill garantera patientsäkerheten genom att personer som är dömda för brott inte ges anställningar som personlig assistent.

För att ytterligare öka rättssäkerheten och tryggheten vill Sverigedemokraterna också se över möjligheten att implementera en obligatorisk utbildning och ett kontrollsystem för gode män.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Per Ramhorn (SD)

Clara Aranda (SD)

Christina Östberg (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)